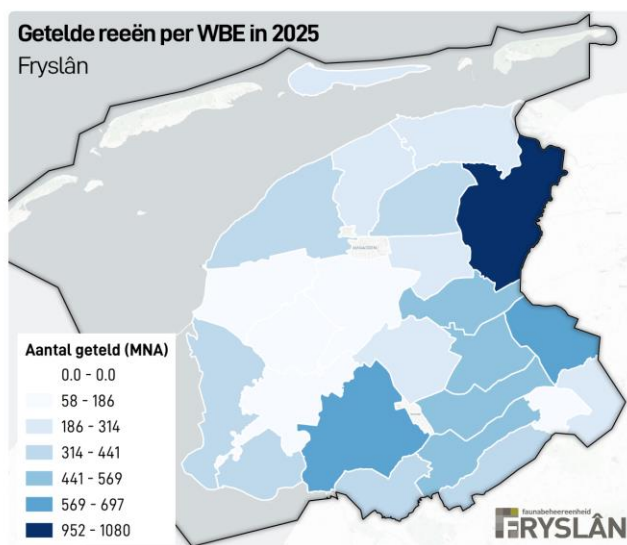
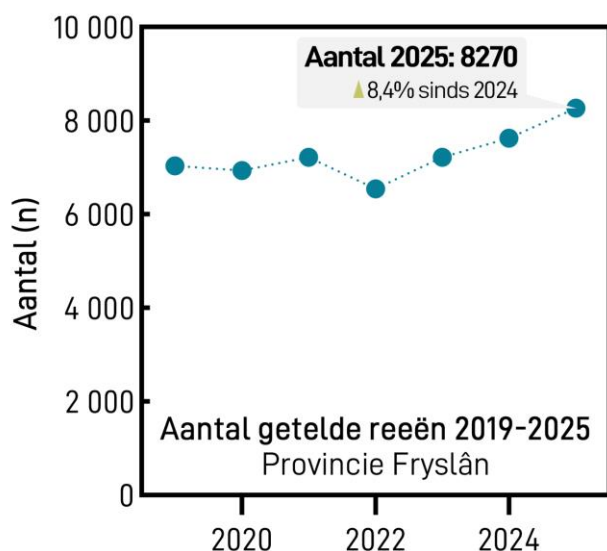

Resultaten grofwildtelling maart 2025: stijging reeën en damherten

In het weekend van 7 tot en met 9 maart 2025 zijn in Fryslân in totaal 8.270 reeën geteld. Dat is een stijging van 8,4% ten opzichte van 2024, waarmee de eerder stabiele populatie weer een lichte toename laat zien. Deze groei sluit aan bij de verwachtingen, door het wegvallen van beheer begin dit jaar. De jaarlijkse grofwildtelling levert waardevolle inzichten op in de ontwikkeling van ree- en damhertpopulaties en vormt een belangrijk fundament voor het faunabeheer. De verspreiding van reeën verschilt sterk per WBE. De hoogste aantallen werden geteld in WBE De Lauwers (1.080), Tsjonger en Ald Djip (665) en Skasterlân e.o. (579). Daarnaast zijn er dit jaar ook 1.239 damherten geteld in de provincie. De meeste werden aangetroffen in WBE Aengwirden-Schoterland (812) en De Lauwers (274). In andere gebieden bleven de aantallen beperkt, zoals in It Bûtenfjild (83), Kuinder en Linde (43) en Midden-Ooststellingwerf (27). De sterke groei van de populaties in Oranjewoud-Katlijk en het Lauwersmeergebied baart zorgen en krijgt nadrukkelijk aandacht vanuit de FBE. Wij danken alle vrijwilligers, WBE's en tellers hartelijk voor hun inzet. Dankzij jullie zorgvuldige werk kunnen we de ontwikkelingen van onze hoefdierpopulaties nauwkeurig volgen.

Stand van zaken

Aanleveren ontbrekende bejaaggegevens voor het krijgen tegemoetkoming in schade

De provincie Fryslân heeft samen met BIJ12 besloten om het eerdere besluit van de provincie anders vorm te geven en niet vooraf middels ganzenbriefjes eventueel ontbrekende bejaaggegevens te vragen maar deze pas op te vragen als uit toetsing op adequaat gebruik blijkt dat een aanvraag onvoldoende acties heeft. De grondgebruiker krijgt dan bericht van BIJ12 waarin hij de mogelijkheid krijgt om eenmalig een overzicht van de ontbrekende bejaaggegevens aan te leveren aan BIJ12. Jagers die niet in staat zijn geweest om alle bejaaggegevens in het FRS-systeem in te voeren, dienen de bejaaggegevens voor zichzelf bij te houden, zodat deze bij de grondgebruiker aangeleverd kunnen worden indien BIJ12 hier om vraagt bij een tegemoetkomingsaanvraag.

In tegenstelling tot eerdere berichtgeving zal Provincie Fryslân geen apart formulier meer beschikbaar stellen voor de registratie van te laat ingevoerde bejaagacties.

Faunabeheerplan ree: tweede concept ter inzage

Het tweede concept van het Faunabeheerplan ree is inmiddels verstuurd naar alle belanghebbenden, de provincie en de WBE's voor feedback. In deze versie is nadrukkelijk rekening gehouden met recente rechterlijke uitspraken in de provincies Drenthe, Flevoland, Groningen en Overijssel. De FBE verwacht uiterlijk 2 juni de reacties te ontvangen, waarna het plan wordt afgerond met als doel het definitieve Faunabeheerplan op 16 juni in te dienen. Conform de gemaakte afspraken verwachten we dat de provincie de bijbehorende vergunning per 1 juli zal verstrekken. Vooruitlopend hierop ontvangen de WBE's in juni alvast conceptwerkplannen. In juli organiseren we een voorlichtingsavond voor WBE's en uitvoerende jagers. Tijdens deze bijeenkomst worden ook de wildmerken per WBE uitgereikt. De uitnodiging volgt via het FRS-systeem.

Valwild: nieuwe vergunning in voorbereiding

Na het aflopen van de ontheffing voor reeën eind 2024, was het niet langer toegestaan om zieke, zwakke of aangereden reeën uit hun lijden te verlossen. De FBE heeft dit direct begin januari bij de provincie aangekaart. Sindsdien wordt intensief samengewerkt aan het beschikbaar stellen van een nieuwe valwildvergunning. Deze ligt momenteel ter goedkeuring bij Gedeputeerde Staten, inclusief het vernieuwde valwildprotocol. Na verlening organiseert de FBE een informatieavond voor alle aangemelde valwildafhandelaren. Voor vragen kan contact worden opgenomen met onze valwildcoördinator Titus Sijmonsma: t.sijmonsma@fbefryslan.nl

Beheermogelijkheden

Ganzen

- *Brandgans*: van **1 oktober tot 1 juni**
- *Grauwe gans*: van **1 april tot 1 oktober**

Brandganzen kunnen worden verjaagd op basis van een vrijstelling. Deze vrijstelling biedt grondgebruikers en jagers de mogelijkheid om brandganzen te verjagen met ondersteunend afschot, van een halfuur voor zonsopkomst tot een halfuur na zonsondergang, op percelen met kwetsbare gewassen en blijvend grasland. Lokmiddelen zijn toegestaan, mits niet elektronisch. Behalve op blijvend grasland geldt de voorwaarde dat vooraf minimaal twee preventieve maatregelen worden ingezet: één auditieve en één visuele. Binnen ganzenfoeragegebieden en in een zone van 150 meter rondom Natura 2000-gebieden die zijn aangewezen als vogelrichtlijngebied, is afschot niet toegestaan. Per verjaagactie geldt een maximum van vier geschoten ganzen per geweerhouder. De FBE werkt samen met de FUMO aan een perceelsgerichte kaart die inzichtelijk maakt waar afschot wel of niet is toegestaan. Zodra deze kaart beschikbaar is, wordt deze gedeeld.

Voor het populatiebeheer van grauwe ganzen geldt een aparte populatievergunning. Deze vergunning staat toe dat grauwe ganzen vanaf 1 april tot 1 oktober op alle bejaagbare velden worden geschoten met als doel de populatie te reduceren. Lokmiddelen, inclusief elektronische, zijn hierbij toegestaan. Omdat het doel is om de populatie in korte tijd terug te dringen, is het inzetten van preventieve middelen of verjaging niet verplicht. Jachthouders zijn automatisch gemachtigd via een algemene machtiging; niet-jachthouders kunnen een perceelsgebonden machtiging aanvragen. Afschot binnen Natura 2000-gebieden is niet toegestaan, tenzij er een afzonderlijke vergunning is verleend of is vastgesteld dat er geen negatieve effecten optreden. Afschot is toegestaan van 1 uur voor zonsopkomst tot 1 uur na zonsondergang.

Vos en zwarte kraai

In de gehele provincie mogen, in het kader van predatiebeheer, **jaarrond** vossen en zwarte kraaien geschoten worden ter bescherming van weidevogels. Aanvullend kunnen aangewezen jagers de vos in de nachturen van **1 december t/m 30 juni** doden met behulp van lichtbak of nachtzichtapparatuur in de weidevogelkansgebieden.

Alle vergunningen zijn te vinden in FRS en op de website: www.fbefryslan.nl Zorg dat u als jachtakte-/vergunninghouder op de hoogte bent van de geldende voorschriften die zijn opgenomen in de besluiten.

Nieuwe dossierhouder ganzen Marjolein Samplonius

Sinds 12 mei heeft de Faunabeheereenheid Fryslân een nieuwe dossierhouder ganzen: Marjolein Samplonius. In deze rol coördineert zij de uitvoering van het faunabeheerplan ganzen, stelt zij de gebiedsplannen op en onderhoudt zij nauw contact met betrokken partijen. Marjolein is al jarenlang actief binnen het ganzendossier, onder meer als bestuurslid en secretaris van het Ganzencollectief Fryslân en als vertegenwoordiger in de Regiegroep Ganzen. Met haar brede ervaring en verbindende aanpak zet zij zich in voor een gedragen en effectief ganzenbeheer in onze provincie.

Aanvullend voorschrift ten gunste van weidevogels in populatievergunning grauwe gans

De omgevingsvergunning voor het populatiebeheer van grauwe ganzen vereist dat FBE Fryslân en de agrarische collectieven in Friesland overleggen over de invulling van voorschrift 13 met betrekking tot weidevogelbeheer. Na overleg zijn de agrarische collectieven en de FBE tot de conclusie gekomen dat grondgebruikers en jagers het beste op jachtveldniveau kunnen afstemmen welk beheer gewenst is, zonder dat extra beperkingen vanuit een hoger niveau worden opgelegd. Om voorschrift 13 effectief in te vullen en het welzijn van broedende weidevogels te bevorderen, is besloten de volgende bepaling toe te voegen aan de populatievergunning voor de grauwe gans. Deze bepaling wordt niet actief gehandhaafd, maar legt de nadruk op de reeds bestaande verplichting van de jachthouder om zorg te dragen voor alle dieren die in zijn jachtveld voorkomen, met speciale aandacht voor de extra bescherming die weidevogels nodig hebben

"Jagers zijn verplicht om voorafgaand aan de uitvoering van populatiebeheer bij de grondgebruiker na te gaan of er op het betreffende perceel broedende weidevogels of andere grondbroeders aanwezig zijn. Deze verplichting geldt in het bijzonder voor percelen waar via een beheermaatregel agrarisch natuurbeheer (ANLB) wordt ingezet op de bescherming van weidevogels (leefgebied Open grasland). Jagers dienen de uitvoering van het populatiebeheer, en met name het gebruik van het hagelgeweer en de inzet van een apporterende hond, hierop af te stemmen om verstoring zoveel mogelijk te voorkomen."

Gebruik en voorhanden hebben geluidsdemper

Hoe zit het nu precies met het gebruik van een geluidsdemper? Navraag bij Korpschepelingen en Justis leert dat een geluidsdemper als een categorie 1-wapen wordt beschouwd en dat voor het voorhanden hebben van een geluidsdemper in Nederland een ontheffing nodig is van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

Dit betekent dat voor het gebruik van een geluidsdemper een vergunning en een ontheffing vereist zijn:

1. een vergunning op grond van de Omgevingswet (voor schadebestrijding of populatiebeheer) waarin het gebruik van een demper is opgenomen;
2. een ontheffing op de Wet wapens en munitie (WWM).

De ontheffing WWM wordt slechts beperkt verleend, met name aan beroepsmatige gebruikers (bijvoorbeeld via een TBO of een eigen KvK-inschrijving). Vanuit meerdere FBE's en provincies is er een verzoek ingediend bij Justis om het verleningsbeleid voor geluidsdempers te verruimen. Vooruitlopend daarop staat Fryslân – net als enkele andere provincies – het gebruik van een demper in haar vergunningen toe, mits de gebruiker daar rechtmatig over beschikt. De FBE Fryslân werkt nauw samen met de FBE Gelderland om te komen tot een verruiming voor vrijwillige jagers die lid zijn van WBE's

Op de [website van Justis](#) leest u meer over de voorwaarden voor de aanvraag van een ontheffing op de Wet wapens en munitie.

Wees alert op een tekenbeet

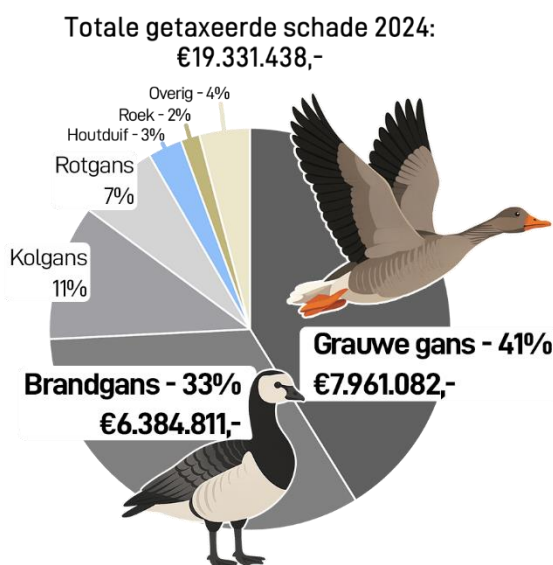
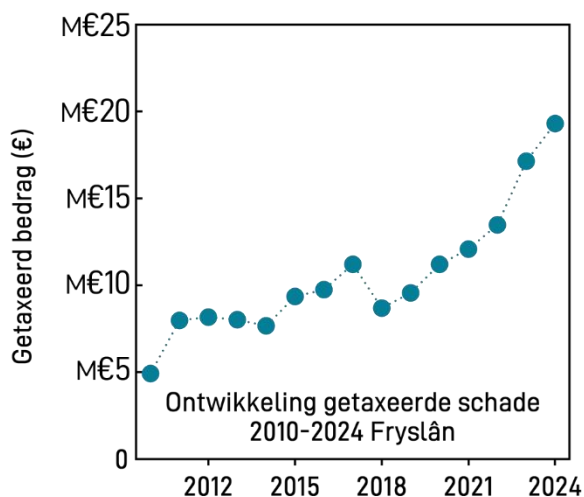
Teken komen het hele jaar door in Nederland voor, maar van maart tot en met oktober is de kans op een tekenbeet het grootst. De teek is vooral te vinden in hoog schaduwrijk gras en in dichte begroeiing en struikgewas. Omdat een teek ziektes als de ziekte van Lyme of Tekenencefalitis kan overbrengen, is het belangrijk om regelmatig na een verblijf in de natuur, zowel huid als kleding, te controleren op teken. Om de kans op een tekenbeet te verkleinen, wordt aanbevolen in het groen dichte schoenen, lange mouwen en een lange broek te dragen en insectenwerende middelen te gebruiken die DEET bevatten. Het belangrijkste advies blijft echter om alert te blijven op tekenbeten en een teek altijd meteen te verwijderen, want hoe sneller een teek verwijderd wordt, hoe kleiner de kans is dat men er ziek van wordt.

Mentorschap in de jacht

Het nieuwe landelijke initiatief 'Beginnende Jagers' brengt beginnende en ervaren jagers met elkaar in contact om verantwoord en duurzaam jagen te bevorderen en een toekomstbestendige jachtcultuur in Nederland te waarborgen. Via het platform 'Beginnende Jagers' worden jagers die hun omgevingsvergunning jachtgeweeractiviteit (jachtakte) net behaald hebben in de gelegenheid gesteld om hun kennis, vaardigheden en netwerk uit te breiden en worden ervaren jagers als mentor ingezet om hun verworven praktijkkennis en de zogeheten kneepjes van het "vak" met een beginnende jager te delen. 'Beginnende Jagers' is op zoek naar WBE's die geïnteresseerd zijn in mentorschap van beginnende jagers of op een andere manier een bijdrage kunnen leveren aan dit initiatief. Meer weten of contact opnemen? Neem dan een kijkje op de website www.beginnendejagers.com.

€19,3 miljoen schade in 2024 – ganzen verantwoordelijk voor meer dan 85%

De totale getaxeerde schade aan landbouwgewassen in Fryslân is in vijftien jaar tijd bijna verviervoudigd: van circa € 4,9 miljoen in 2010 naar ruim € 19,3 miljoen in 2024. Met name sinds 2018 is een sterke versnelling zichtbaar, met een verdubbeling van het schadebedrag in zeven jaar tijd. In 2024 is meer dan 85% van de schade toe te schrijven aan ganzensoorten. De grauwe gans veroorzaakt het grootste aandeel (41%), gevolgd door de brandgans (33%) en de kolgans (11%). Andere veroorzakers zijn de rotgans (7%), houtduif (3%), roek (2%) en overige soorten (4%). Deze schadeontwikkeling loopt gelijk op met de groei van zowel stand- als overwinterende ganzen in Fryslân. Door grotere aantallen en een langere verblijfsduur in voor- en najaar neemt de vraatschade aan graslanden en akkerbouwgewassen toe.

Nieuwsbrief
Faunabeheereenheid
Fryslân

Mochten er ideeën of aanvullingen zijn voor de volgende nieuwsbrief? Geef deze dan door via info@fbefryslan.nl

Dank voor het lezen!